

Các Loại Trái Cây đặc biệt của Miền Nam

Trái nhãn lồng dại

không thấy ít ai nói tới, gọi là nhãn lồng nhưng là loại trái hoang, lúc sống màu xanh, chín màu vàng, trong có hạt, ngọt lờ lợ,, không có “cơm” nhiều, khác với trái nhãn lồng (chùm bao) và nhãn trồng.

Nhãn trồng có nhiều rất thơm khi chín, nhiều cơm , cây khá lớn, trái phải bọc lại trong lồng bằng tre, hay bao bố nếu không bị chim ăn hết. Nói đến chuyện này tôi nhớ chuyện đi ăn cấp nhãn. Nhà tôi cũng có trồng một cây nhãn nên tôi biết gia đình tôi quý nó như thế nào, nhưng bạn tôi thôi thúc rủ rê mãi tôi cũng mềm lòng. làm chuyện này vui , mạo hiểm mà được ăn tha hồ, về lại nhà bà mụ rồi Két trong xóm có trồng rất nhiều, mát trộm chút

đỉnh, chắc không sao. Thế là tôi theo bọn nó. Một hôm đợi trời tối cả lũ hẹn nhau lên lúc men theo rào, rồi xé rào vào sân nhà bà, biết trước bà không nuôi chó nên lọt vào êm xuôi, tôi có nhiệm vụ đứng dưới đất chụp lồng nhãn từ trên xuống, mọi chuyện đang trôi chảy bỗng có người trong nhà mở cửa , ánh đèn hắt ra, hai thằng bạn khôn hồn ngồi trên cây im phăng phắc còn tôi thiếu điều muốn tè, tay ôm đầy bao nhiêu bao nhãn. Cửa đóng lại hú vía, , tôi bảo tụi bạn đủ rồi nhảy xuống, bỗng cửa nhà lại mở lần nữa thế là tụi nó nhảy xuống cùng tôi chạy bán sống bán chết, tìm chỗ không ai thấy, kgông ai theo mà chia nhãn, khổ nỗi lúc chạy có thằng lọt vào vũng nước dơ, hồi thúi nên phải tìm chỗ rửa thế là phải chạy vào nhà tôi. May quá để ý, tụi tôi dùng gáo múc nước từ cái lu cạnh giếng mà rửa . Xong rồi tụi tôi ra cổng chia nhãn ăn đã , chưa xong, nhãn ăn đã vừa ăn lại vừa canh nhưng vẫn không hết, phải dấu tiết chứ ai biết được thì chỉ có đường chết , rồi mấy bao nhãn không phải quảng đi đâu. Cuối cùng mỗi thằng phải đem dấu một mớ, còn bao nhiêu thì dấu trên mái cổng tìm cách thủ tiêu sau.

Trái chùm bao.

Chùm bao cũng còn gọi tên khác như nhãn lồng, lồng đèn, lạc tiên là loại dây dại mọc hoang ở hang rào trước nhà tôi, cũng thấy mọc ven đường quê hoặc bờ rào, trái màu xanh được bao bằng lưới , chín trở màu vàng có vị chua chua ngọt ngọt, trong có nhiều hạt như hạt của trái trứng cá. Chim chóc rất thích loại trái này, có câu ca dao “Chim Quyên ăn trái nhãn lồng thường . lia thia quen chậu vợ chồng quen hơi”

Nấu canh với đọt dây chùm bao nghe nói giúp trị bệnh mắt ngủ ?

Trái bần

Cây bần không cao, rậm, xanh mướt quanh năm mọc đầm mình dọc những bờ sông nước mặn. Trái bần hình bong vụ (con quay) hơi dẹp, dáng giống giống như trái hồng dẹp còn xanh. Lần nào đi tắm sông gần cầu Bình lợi cũng hái Bần sống ăn với muối ớt đem theo , có vị chua và chất, lúc chín thì ngọt lờ lợ.

Trái bình bát

Bình bát là loại dây leo mọc hoang ở hang rào trong xóm, lá hình ba góc bầu màu xanh đậm trái giống như dưa chuột, nhỏ cỡ ngón tay út. Còn loại bình bát cây thì trái hơi tròn, màu vàng lúc chín bên trong có nhiều hạt to đen như hạt trái mãng cầu .

Trái lý

Cây lý trồng trong sân nhà, giống cây mận (đào) nhưng hoa to rục rờ hơn, trái lý tròn trịa hơn mận, không xốp, giòn ngọt ngào, mùi thơm rất đặc biệt.

Trái xay

Còn gọi là trái sa lông lớn bằng đầu ngón tay út , vỏ da cứng có màu nhưng đen, cơm bên trong mềm và ngọt, hình cây trái xay chỉ mọc nơi vùng cao.

Trái ô môi

Trái ô môi dài, cong, màu da đen , sần sùi, gút mắc, cứng như khúc cây, nhìn ngoài không hấp dẫn. Khi ăn phải vạt hai bên trái, chừa lại hai sống hai bên, đẩy nhẹ hai sống so le, gỡ ra từng miếng tròn đường kính khoảng 20mm mà ăn. Ô môi có vị ngọt, vỏ hạt ô môi ngâm nước sẽ mềm, có thể nấu chè ăn rất ngon.

Trái điệp

Trái điệp nhỏ cỡ quả đậu hòa lan, khi tách vỏ, phần ăn được là lớp cơm mỏng bao quanh hạt màu xanh phía bên trong.

Trái keo

Trái keo vỏ mềm cong vòng khúc mắc, bên trong trái hình bầu dục, lớp cơm hơi nhớt nhưng có vị ngọt , nếu còn hơi sống hơi chất chát . Đường Chi Lăng nay là Phan Đăng Lưu (còn biết là đường Hàng Keo) xưa có trồng nhiều cây keo, khu vực này cũng gọi là khu Hàng Keo, nơi đây có một cơ quan ai cũng biết đến gọi là bót Hàng Keo, nếu bị kéo vào đây là có chuyện lớn rồi.

Trái me

Me có loại chua và loại ngọt, me có thể ăn sống, rôt, chín hay ngào đường, được dùng như là một loại gia vị để nấu chua, canh chua, nước sốt chua. Có người chế biến nước me thành nước uống. Hạt me được bé gái làm trò chơi búng đũa, hạt me ngâm lâu, nấu cho mềm lột vỏ nấu chè hạt me ăn với nước dừa rất ngon

Đường Sài Gòn ngày xưa nhất là ở quận nhất có nhiều hàng me. Đường Hàm Nghi với những hàng me, khi có gió to me rơi rụng, nhặt ăn rất ngon!

Đường Nguyễn Văn Học nay là Nơ trang Long cũng trồng me có xen với Diệp và Phượng Vĩ, còn đâu tiếng ve kêu và hoa phượng đỏ, đó đây có những cô cậu bé cắp sách tung tăng nhặt me theo những cơn giông nhẹ. Kỷ niệm không bao giờ phai nhòa theo năm tháng!

Trái Hồng Quân

Có người gọi bò quân, mồng quân, gia đình tôi gọi là hồng quân vì nó thích hợp hơn cả, lúc còn non trái xanh chua và chát, lúc chín có màu tím đỏ thường khoảng mùa tựu trường. Cây Hồng Quân khó trồng và thân cây có gai nhưng không nhiều, nhà tôi cho dây thanh long mọc quấn theo thân cây nên lúc trái hồng quân

chính loáng thoáng với hoa thanh long trông rất đẹp.

Cây hồng quân rất sai trái nặng trĩu trên cành mong manh, lá nhỏ rất sạch và đẹp. Trái hồng quân giống như cục đạn bi nên trẻ em và các cô bé rất thích.

Trái còn xanh, ăn rất chua và chát, nhiều người ăn chấm với muối ớt Trái chín từng chùm trông rất đẹp. Có thể hái nó lúc gần chín (gọi là chín hờm) rồi vỏ trong tay thì ăn ngọt. Nếu chín thì ngọt hơn, khi ăn thì cũng nên vỏ sơ sơ, côm phía trong ngọt và có hạt. Ăn nhiều thì đi cầu, quá độ có thể bị táo bón. Đặc biệt các cô còn nhỏ tuổi thích hồng quân lắm, nhưng khéo chứ hồng quân dính quần áo thì giặt khó ra.

Trái chùm ruột

Cây chùm ruột trong sân nhà tôi rất sai trái nhưng không mấy người ăn vì chua quá, cây thấp là trái đeo kín chi chít khắp các cành, trái giòn có vị chua nên thường được ăn với muối ớt. Chùm ruột chua ngâm với đường muối ăn rất ngon. Chùm ruột làm mứt cũng rất ngon vì có vị ngọt lẫn với vị chua.

Trái Lucuma

Đây là một cây trái khá lớn trong sân, lá xanh đậm một bên, còn một bên có màu sa pô chê. Còn gọi là likima, có người gọi là **trái trứng gà**, gọi màu trứng gà thì không đúng lắm vì lúc chín vỏ bên ngoài từ xanh chuyển sang vàng bên trong thì thịt màu vàng ửng, ăn rất ngọt thịt giống như trái bơ, ăn rất ngán. Hạt to bên trong màu đen bóng láng. Bông lucuma nhỏ, rất đẹp giống rất đồ trang sức nên các cô bé nhỏ thích làm xâu chuỗi đeo.

Trái sê ri, sớ ri

Trái còn sống thì chua, chín có vị ngọt, màu hồng đỏ tươi, tròn, đường kính khoảng 10mm, có hai ba hạt cứng. Hình dáng bên ngoài giống trái chùm ruột.

Trái chùm bát

Trái chùm bát trái này chim hay ăn. Ăn vào ngọt, cũng là trái dại ít người trồng.

Trái thanh trà

Hình dáng và bên trong y chang trái xoài nhỏ ăn vào chua chua ngọt ngọt. Thấy bán nhiều ở Cần Thơ, Vĩnh Long...

Trái trứng cá

Một loại cây thân gỗ nhỏ, cao khoảng 5-10m 7-12 m với các cành xếp chồng lên nhau, lá rủ có mép khía răng cưa. Khi ra bông màu trắng, trái chín màu hồng đỏ nhạt, giống trái sớ ri, vị ngọt, trong ruột chứa nhiều hạt nhỏ giống như trứng cá.

Trái Sim

Cây sim thường mọc thành rừng trên đồi cao rất đẹp mắt. *"Những đồi hoa sim, Ôi những đồi hoa sim, tím chiều hoang biển biếc"* Hoa sim có màu tím, trái bằng đầu ngón tay út và khi chín trái có màu tím đen thẫm, cơm của trái sim mềm và bở vị sim ngọt lờ lợ, có xen lẫn vị chát và có thể dùng làm rượu.

Trái sim khô thường có bán trong các chợ, chung với trái xay.

Trái dừa nước

Dừa nước mọc trong những vùng sinh lầy dọc theo bờ sông, hay vùng ven cửa biển có thủy triều lên xuống, có nước chảy chậm bồi đắp phù sa dinh dưỡng. Nếu để tự nhiên, dừa nước sẽ phát tán sinh sôi nảy nở theo đũa đẩy của thủy lưu. Dừa nước rất thường gặp dọc theo bờ biển và các cửa sông ở

miền Đồng bằng sông Cửu long, đặc biệt xứ dừa Bến Tre.

Hoa cái nở rộ thành chùm ở đầu cụm hoa hình cầu, hoa đực màu đỏ hoặc vàng dạng đuôi sóc trên những nhánh kế sau. Khi hoa đã thụ phấn, những trái nhỏ ép vào nhau lớn lên thành như một quả bóng đường kính cỡ 25-30 cm trên mỗi đầu cuống (quả dừa). Hạt dừa nước khô già sẽ rơi rụng và phân tán theo thủy triều, có khi mọc mầm ngay khi trôi nổi.

Cơm dừa nước để ăn và lá để lợp nhà hay làm củi, không mấy ai biết đến kỹ thuật rút nhựa dừa nước từ cuống hoa để nấu đường, ủ rượu, làm bia, lên men giấm, chưng cất cồn và một số loại sản phẩm có giá trị khác trong khi đó lại là nguồn thu nhập ít có hiệu quả nhất của dừa nước. Sản lượng đường dừa nước trung bình 20,3 tấn/ha cao hơn so với đường mía (khoảng 5 đến 15 tấn/ha). (theo Wikipedia).

Trái vú sữa

Vú sữa là loại cây trái to, có nhiều loại và nhiều màu (căn bản trắng, tím, hồng) ngày xưa trong Nam còn gọi vú sữa màu tím là hồng nhung.

Trái vú sữa tròn tựa đường kính khoảng 5-8cm, lúc chín cơm vú sữa thơm và

hiều nước...sữa. Nếu cắt ngang trái vú sữa sẽ thấy cơm có hình ngôi sao. Trái vú sữa có múi nên lúc ăn phải để ý, cách ăn dễ nhất là cắt vú sữa làm hai rồi dùng muỗng mà ăn.

Trái điều (đào lộn hột)

Cây cao từ khoảng 3m đến 9m. Lá mọc so le, cuống ngắn. Hoa nhỏ, màu trắng có mùi thơm dịu. Trái hình thận dài khoảng 2-3cm. Trái khô, không tự mở, vỏ ngoài cứng, mặt hõm vào, cuống quả phình to thành hình trái lê hay đào, màu đỏ, vàng hay trắng. Do vậy người ta thường có cảm lộn hột (tức đào có hột nằm ngoài quả). Hột điều rất béo va có chứa dầu.

Không biết Tác Giả